

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 39/2023
28.01.2026. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић, Надежде Видић, Гордане Комненић и др Илије Зиндовића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Драган Симоновић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарства одбране, ВП 6006 Ниш, коју заступа Војно правобранилаштво, Одељење у Нишу, ради исплате, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 2528/2019 од 10.01.2020. године, у седници одржаној 28.01.2026. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 2528/2019 од 10.01.2020. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж1 2528/2019 од 10.01.2020. године и пресуда Основног суда у Нишу П1 2605/18 од 23.05.2019. године у ставу првом изреке, тако што се **ОДБИЈА**, као неоснован тужбени захтев тужиоца да се обавезе тужена да тужиоцу на име припадајуће, а неисплаћене плате по основу рада дужег од пуног радног времена за период од 01.12.2017. године до 31.05.2018. године исплати: за месец децембар 2017. године износ од 6.978,96 динара, за месец јануар 2018. године износ од 2.832,08 динара, за месец фебруар 2018. године износ од 4.071,10 динара, за месец март 2018. године износ од 3.701,00 динара, за месец април 2018. године износ од 7.754,40 динара и за месец мај 2018. године износ од 3.372,18 динара, са законском затезном каматом на сваки месечни износ почев од 20-ог у месецу за претходни месец до исплате.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П1 2605/18 од 23.05.2019. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и обавезана тужена да тужиоцу на име припадајуће, а неисплаћене плате по основу рада дужег од пуног радног времена за период од 01.12.2017. године до 31.05.2018. године исплати појединачне месечне износе ближе означене у овом ставу изреке, са законском затезном каматом на сваки месечни износ почев од 20-ог у месецу за претходни месец до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је, као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да тужиоцу на име припадајуће, а неисплаћене плате по основу рада дужег од пуног радног времена за период од 01.01.2017. године до 30.11.2017. године исплати појединачне месечне износе ближе означене у овом ставу изреке, са законском

затезном каматом на сваки месечни износ почев од 20-ог у месецу за претходни месец до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован приговор тужене да Основни суд у Нишу није стварно надлежан да поступа по постављеном тужбеном захтеву. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова поступка плати 42.449,00 динара, од чега на износ од 31.500,00 динара законску затезну камату од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 2528/2019 од 10.01.2020. године, ставом првим изреке, одбијена је, као неоснована жалба тужене и потврђена првостепена пресуда у ставу првом и трећем изреке. Ставом другим изреке, укинута је првостепена пресуда у ставу другом и четвртм изреке и предмет у том делу враћен првостепеном суду на поновно суђење.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију, због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној, применом члана 404. ЗПП.

Према одредби члана 404. став 1. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/201...10/23). ревизија је изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија).

По оцени Врховног суда, у овом спору има места одлучивању о посебној ревизији тужене ради уједначавања судске праксе и тумачења материјалног права, у погледу права професионалних припадника Војске Србије на новчану накнаду за прековремени рад и начина њеног остварења.

Из тог разлога, одлучено је као у ставу првом изреке.

Испитујући правилност другостепене пресуде на основу члана 408. ЗПП, Врховни суд је утврдио да је ревизија тужене основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у радном односу код тужене, на формацијском радном месту Решењем тужене 06.11.2017. године тужиоцу је признато право на скраћено радно време од два сата дневно, десет сати седмично, јер се рад у ... служби третира као рад са повећаним ризиком. И поред тога што је тужиоцу признато право на скраћено радно време, тужилац је радио пуно радно време, и тако остварио сате прековременог рада који му нису плаћени. Према налазу и мишљењу судског вештака обрачун плате по основу прековременог рада за тужиоца према првој варијанти за период од 01.01.2017. године до 31.05.2018. године износи укупно 77.839,62 динара, а према другој варијанти за период од 06.11.2017. године до 31.05.2018. године износи укупно 29.382,62 динара.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су применом одредби Закона о Војсци Србије и Правилника о платама професионалних припадника Војске Србије, цитираних у образложењу другостепене пресуде, делимично усвојили тужбени захтев тужиоца и обавезали тужену на исплату увећане плате за прековремени рад у периоду од 01.12.2017. године до 31.05.2018. године, у висини утврђеној вештачењем.

По оцени Врховног суда, основано се ревизијом тужене указује на погрешну примену материјалног права.

Рад дужи од пуног радног времена предвиђен је чланом 83. став 1. Закона о Војсци Србије, као елемент посебних услова под којим професионално војно лице (официр, подофицир и професионални војник) врши службу у Војсци Србије, због којих се утврђује коефицијент за обрачун плате који је за 20% до 50% већи од коефицијента утврђеног на основу положаја и чина, а у оквиру средстава за плате обезбеђених у буџету Републике Србије намењених за финансирање одбране. Према ставу 2. тог члана, под радом дужим од пуног радног времена из става 1. истог члана сматра се рад у случају предузимања мера приправности, узбуне у јединици, односно установи, за време војних вежби, борбе против елементарних непогода, дежурства или сличних дужности у команди, јединици или установи Војске Србије, као и у приликама које захтевају да се продужи започети рад чије би обустављање или прекидање имало штетне последице за оперативну способност команде, јединице, односно установе или би била нанета материјална штета или угрожени животи и здравље војних лица и других грађана.

Чланом 15. став 1. Правилника о платама професионалних припадника Војске Србије прописано је да официру, односно подофициру у радном односу на одређено време и професионалном војнику, због посебних услова рада под којима врши службу у Војсци Србије прописаних чланом 83. ст. 1. и 2. Закона о Војсци Србије припада коефицијент за посебне услове службе у Војсци Србије у висини 20% од основног коефицијента.

Међутим, чланом 98. Закона о Војсци Србије прописано је да професионално војно лице дужно да ради дуже од пуног радног времена кад потребе службе то захтевају, уз писмени налог надлежног старешине (став 1), с тим што такав прековремени рад не може да траје дуже од 8 сати недељно, нити дуже од 4 сата дневно (став 2), изузев у случајевима предвиђеним у 3. ставу тог члана. Према члану 85. став 1. наведеног закона, професионалном војном лицу увећава се плата за часове ноћног рада, рада у дане празника који су законом одређени као нерадни дани и рада дужег од пуног радног времена, осим рада дужег од пуног радног времена из члана 83. тог закона.

Чланом 35. Правилника о платама професионалних припадника Војске Србије, поред осталог, прописано је: да професионалном припаднику Војске Србије за сваки сат који, по писаном налогу надлежног старешине, ради дуже од пуног радног времена (прековремени рад) припада сат и по слободно (став 1); да се прековремени рад тромесечно прерачунава у слободне сате које професионални припадник Војске Србије мора да искористи најкасније у року од шест месеци од протекла тромесечја у којим их је остварио (став 2); да се изузетно професионалном припаднику Војске Србије који не може да искористи слободне сате због тога што природа послова радног места захтева

тако обиман прековремени рад може исплатити додатак за сваки сат прековременог рада који износи 26% вредности радног сата плате, уз претходно прибављену сагласност министра одбране (став 3); да професионалном припаднику Војске Србије који прековремено ради у случајевима прописаним чланом 83. ст. 1. и 2. Закона о Војсци Србије не припада увећање из чланова 32. и 33. Правилника (ноћни рад и рад на дане празника који није радни дан) и из ст. 1. и 3. овог члана (став 4).

Према члану 141. и 142. Закона о Војсци Србије, о правима и обавезама професионалних припадника Војске Србије одлучује се у управном поступку. У првом степену о праву тог лица одлучује старешина команде јединице или војне установе, а о жалби на решење донето у првом степену одлучује старешина војне јединице или установе који је непосредно претпостављени старешини који је донео ожалбено решење. Против одлуке у другом степену или у случају „ћутања администрације“ странка може да покрене управни спор.

Чланом 52. став 3. Правилника о платама професионалних припадника Војске Србије прописано је да надлежни старешина решењем утврђује и додатке на плату (изузев додатка за ноћни рад и рад у дане празника који нису радни дани, а који се остварује на основу радне листе), накнаду плате (изузев накнаде плате за време одсуства са рада на дан празника који је нерадни дан, а која се остварује на основу радне листе), отпремнину и јубиларну награду.

Из изложеног, по становишту Врховног суда следи да је за остварење права по основу прековременог рада тужиоца било неопходно обраћање старешини војне јединице ради признавања и конкретизовања тог права – утврђивања права на слободне сате, као правила, или права на исплату увећане плате, као изузетка за који је потребно утврдити испуњеност предвиђених услова – немогућност коришћења слободних сати због обимности прековременог рада и постојања сагласности министра одбране за исплату прековременог рада. Све то утврђује надлежни старешина својим решењем донетим по правилима управног поступка, кроз први и други степен одлучивања, а судска контрола таквих одлука је прописана кроз управни спор.

Стога, у ситуацији када тужилац није подносио захтев надлежном старешини за признавање слободних сати на име прековременог рада или утврђење права на исплату увећане плате, нема основа за његово потраживање које би му било могуће досудити само по правилима о накнади штете, у смислу члана 172. став 1. Закона о облигационим односима, због незаконитог или неправилног рада државног органа који му није омогућио коришћење слободних сати признатих правноснажним решењем надлежног старешине, односно није извршио исплату новчаног износа утврђеног таквим решењем.

Са напред наведених разлога, на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у другом ставу изреке.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић